

Granskning av genomförande av tillsynsuppdrag

Rapport

Alingsås Vårgårda räddningstjänstförbund

KPMG AB

2025-05-07

Antal sidor 19

Alingsås Vårgårda räddningstjänstförbund
Granskning av genomförande av tillsynsuppdrag

2025-05-07

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Organisation och ansvar	7
3.2	Styrning genom handlingsprogrammet	9
3.3	Tillsynprocessen	10
3.4	Uppföljning	14
4	Samlad bedömning och rekommendationer	18

1 Sammanfattning

Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, genomförande, uppföljning och kontroll av tillsynsuppdragen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att direktionen endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning, genomförande, uppföljning och kontroll av tillsynsuppdragen.

Vi bedömer att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning, vilken anges i bland annat förbundsordningen, verksamhetsplan och delegationsordningen. Vi kan även konstatera att det finns ett fastställt handlingsprogram för förbundets arbete enligt LSO samt för den förebyggande verksamheten. Vi ser positivt på avsikten att utveckla handlingsprogrammets redogörelser för den förebyggande verksamheten.

Vår bedömning är att det finns brister i tillsynsverksamheten och vi bedömer att det finns ett behov av att formalisera och systematisera delar av tillsynsverksamheten. Detta avser till exempel processerna för riskinventering, riskanalys och prioritering av tillsynsärenden samt mål för tillsynsarbetet. Vi ser främst ett behov av detta med anledning för att kunna nyttja resurserna på ett effektivt sätt samt för att kunna säkerställa en god kvalitet i utförandet. En utveckling i denna riktning skulle även främja möjligheterna till tydligare planering och uppföljning av tillsynsverksamheten.

I det följande redovisas samlad bedömning av revisionsfråga per revisionsobjekt.

<div> <div>Nej</div> <div>Endast delvis</div> <div>I allt väsentligt</div> <div>Ja</div> </div>	
Revisionsfråga	Bedömning
Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning?	I allt väsentligt
Finns aktuellt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och handlingsprogram för räddningstjänst enligt LSO?	Ja
Har direktionen en dokumenterad process för riksinventering och analys av risker?	Endast delvis
Finns tydliga kriterier för hur prioritering av tillsynsärenden sker?	Endast delvis
Finns tillräckligt med resurser för att fullgöra de lagstadgade tillsynsuppdragen?	Endast delvis

Har direktionen säkerställt en styrning av remiss- och tillsynsarbetet genom mål och dokumenterade rutiner?	Endast delvis
Finns en tillsynsskuld?	Ja
Har handlingsprogrammen följts upp?	Ja
Finns en tydlig planering och uppföljning av verksamheten vad avser det operativa och förebyggande tillsynsarbetet?	Endast delvis
Har förbundet säkerställt former för uppföljning och återrapportering av tillsynsuppdragen?	I allt väsentligt
Säkerställs tillsyn av brandskydd, farlig verksamhet samt hantering av brandfarliga och explosiva varor?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi förbundsdirektionen att:

- Tillse att det finns en dokumenterad process för riskinventering och analys av risker.
- Säkerställa efterlevnad till fastställda processer enligt ovan.
- Tillse att tillsynsplanen innehåller samtliga objekt som är föremål för tillsyn.
- Tillse att det finns tydliga kriterier för hur prioritering av tillsynsärenden sker.
- Säkerställa att handlingsprogrammets delar avseende tillsyn och den förebyggande verksamheten utvecklas i den utsträckning verksamheten bedömer nödvändig för ändamålsenlig planering och uppföljning inom området.
- Tydliggöra processen för planering och uppföljning av verksamheten vad avser det operativa och förebyggande tillsynsarbetet.
- Säkerställa att tillsynsskulden minskar.

2 Bakgrund

KPMG har av revisorerna i AVRF fått i uppdrag att genomföra en granskning av förbundets säkerställande av lagstadgade tillsynsuppdrag.

Inom ramen för förbundets uppgifter ingår att förebygga olyckor och begränsa skadorna när de inträffar.

Alla kommuner ska ha en räddningstjänst. Med räddningstjänst avses i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, de räddningsinsatser som staten eller kommunerna ska ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljön. Den kommunala räddningstjänsten omfattar till exempel brandbekämpning, trafikolyckor, vattendykning, storskalig oljebrandsläckning, skogsbrandsläckning och insatser vid kemikalieolyckor. Den kommunala räddningstjänsten har också ansvar för räddningstjänst till sjöss när det gäller hamnar, kanaler och strandlinjer. I en kommun ska det finnas en räddningschef. Räddningschefen ska ansvara för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad, (3 kap, 16 §, LSO).

I 3 kap, 3 § LSO framgår kommunens skyldigheter som innebär att kommunen ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet ska kommunen ange:

- målen för verksamheten,
- de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
- hur verksamheten är ordnad och hur den planeras.

Vad avser handlingsprogram för räddningstjänstverksamheten ska kommunen ange:

- målen för verksamheten,
- de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
- beskrivning av kommunens förmåga.

Kommunen ska i programmet ange vilka resurser som finns för att upprätthålla förmågan.

Vidare när en räddningsinsats är avslutad ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälighetsomfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Tillsyn enligt Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, LBE, genomförs av kommuner och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, (MSB). Syftet med tillsynen är att kontrollera att verksamhetsutövare uppfyller krav som följer av LBE och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Vid behov kan tillsynen leda till beslut om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse av verksamheten. Huvudregeln är att kommunen ansvarar för tillsyn av hantering av brandfarliga och

explosiva varor för de verksamheter där kommunen har prövat tillståndet till hanteringen.

Utöver det framgår det av 8 kap. LSO särskilda uppgifter för räddningstjänsten vid höjd beredskap.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, genomförande, uppföljning och kontroll av tillsynsuppdragen.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Hur är tillsynsverksamheten organiserad?
- Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning?
- Finns aktuellt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och handlingsprogram för räddningstjänst enligt LSO?
- Har nämnden en dokumenterad process för riksinventering och analys av risker?
- Finns tydliga kriterier för hur prioritering av tillsynsärenden sker?
- Finns tillräckligt med resurser för att fullgöra de lagstadgade tillsynsuppdragen?
- Har direktionen säkerställt en styrning av remiss- och tillsynsarbetet genom mål och dokumenterade rutiner?
- Finns en tillsynsskuld?
- Har handlingsprogrammen följts upp?
- Har förbundet säkerställt former för uppföljning och återrapportering av tillsynsuppdragen?
- Finns en tydlig planering och uppföljning av verksamheten vad avser det operativa och förebyggande tillsynsarbetet?
- Säkerställs tillsyn av brandskydd, farlig verksamhet samt hantering av brandfarliga och explosiva varor?

Granskningen avsåg direktionen för räddningstjänstförbundet och avgränsades till förbundets tillsynsuppdrag.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- 6 kap. § 6 Kommunallagen (2017:725)
- Lagen om skydd mot olyckor (2003:778)
- Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- MSB:s föreskrifter
- Förbundsordning

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat förbundsordning, handlingsprogram, verksamhetsplan och tillsynsplan.
- Intervjuer har genomförts med tillförordnad ordförande, förbundsdirektör, avdelningschef myndighet och brandinspektör.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Nej   Endast delvis   I allt väsentligt   Ja

Rapporten är faktakontrollerad av förbundsdirektören.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation och ansvar

3.1.1 Övergripande styrning

I förbundsordningen¹ reglerar medlemskommunerna förbundets ändamål, uppdrag och särskilda uppgifter. Det framgår av förbundsordningen att andra övergripande styrdokument som antas i någon av medlemskommunerna även kan omfatta förbundet om direktionen fastställt dem.

Av förbundsordningen framgår att direktionen ska styra verksamheten genom att fastställa ett fyraårigt handlingsprogram för skydd mot olyckor med övergripande mål för planperioden. Direktionen ska även fastställa en årlig budget med ekonomiska ramar för kommande två år.

Direktionen har beslutat om en styrmodell² för förbundets verksamhet, se avsnitt 3.2.1 för en mer utförlig beskrivning.

Direktionen ska, enligt förbundsordningen, fastställa en internkontrollplan och utarbeta en verksamhetsplan för kommande år. Verksamhetsplanen ska utformas enligt förbundets styrmodell och fastställas av förbundsdirektören. Direktionen ska vidare följa upp verksamhet, ekonomi och internkontroll löpande under året genom en fördjupad rapport per sista april, delårsbokslut per sista augusti samt årsredovisning per sista december.

3.1.2 Förbundets organisering av tillsynsverksamheten

Räddningstjänstförbundet består av en politiskt styrd direktion med nio ledamöter från Alingsås och Vårgårda kommuner. Direktionen har bland annat till uppgift att utse en förbundsdirektör.

Förbundet är uppdelat i två avdelningar för den dagliga verksamheten:

- Räddningstjänstavdelningen: som utför förbundets operativa verksamhet.
- Myndighetsavdelningen: som utför den förebyggande verksamheten och den övergripande administrationen.

Avdelningarna leds av avdelningschefer. Inom räddningstjänstavdelningen finns även enheten för insats och beredskap lokaliserad, vilken leds av en enhetschef.

Det beskrivs vid intervju att det finns en arbetsgrupp inom myndighetsavdelning med fokus på tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778), LSO, samt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, LBE. Gruppen består av fyra brandinspektörer och en branskyddskontrollant. Det uppges att en av brandinspektörerna har ett uttalat större ansvar för arbetet enligt LBE. Det uppges att ytterligare brandinspektör ska utvecklas inom området för att minska sårbarheten. Det

¹ Alingsås kommun, 2023-12-13, § 234/Vårgårda kommun, 2023-12-13, § 140

² Förbundsdirektionen 2023-10-13, § 26

2025-05-07

beskrivs att samtliga inkommande ärenden till myndighetsavdelningen fördelas av avdelningschefen till medarbetare baserat på kunskap om de enskilda medarbetarnas arbetsbelastning.

Roll- och ansvarsfördelning

Förbundets delegationsordning³ gör gällande att förbundsdirektör har delegation på beslut om att fastställa årlig tillsynsplan enligt både LSO och LBE. Därtill framgår det av delegationsordningen att förbundsdirektör och avdelningschef har delegation på beslut om att fastställa styrdokument som inte är av principiell beskaffenhet inom sina respektive organisationsnivåer.

Av delegationsordningen framgår vem som är första och andra delegat, det rättsliga stödet för delegationen och om delegationsbeslutet ska anmälas till direktionen.

Enligt delegationsordningen har avdelningschef delegation på beslut om att bland annat tillsyn enligt både LSO och LBE vid uppmärksammade förhållanden samt avskrivning av tillsynsärende. Brandinspektör har exempelvis delegation på beslut om att beslut fattade efter tillsyn enligt LSO ska gälla, även om de överklagas. Brandinspektör har även delegation på beslut om att utfärda förelägganden eller förbud enligt både LSO och LBE.

Avseende LBE har brandinspektör även delegation på beslut om avsyn innan hantering påbörjas. Däremot är det förbundsdirektör som har delegation på beslut om föreläggande och förbud får förenas med vite. Det beskrivs vid intervju att tillståndsmyndigheten får, i samband med tillståndsprövningen, besluta att anläggningen ska avsynas innan den tas i drift. Det uppges att avsyningen inriktar sig på om anläggningen faktiskt byggts enligt de uppgifter som redovisats och godtagits vid tillståndsprövningen och om anläggningen uppfyller gällande regler och de villkor som ställts i tillståndet.

I intervjuer beskrivs att det finns en avsikt att mellan de olika avdelningar ta till vara de olika kompetenserna som finns och bättre samnyttja den operativa avdelningens kunskap och kompetenser även i tillsynsarbetet.

3.1.3 Kommentar och bedömning

Hur är tillsynsverksamheten organiserad?

Tillsynsverksamheten är organiserad inom myndighetsavdelningen med en egen arbetsgrupp. Arbetsgruppen består av fyra brandinspektörer och en branskyddskontrollant. Arbetsfördelningen inom arbetsgruppen sker av avdelningschefen.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning.

Vi baserar vår bedömning på att det från förbundsordningen, till direktionen, från förbundsdirektören till avdelningschefen och till sist från avdelningschefen till medarbetare finns en tydlig roll- och ansvarsfördelningen. Denna röda tråd framgår av

³ Förbundsdirektionen 2024-12-05, § 34

förbundsordningen, verksamhetsplan och delegationsordningen. Därutöver bekräftas detta av de genomförda intervjuerna.

3.2 Styrning genom handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet⁴ avser förbundets arbete enligt LSO⁵ samt den förebyggande verksamheten. Det uppges vid intervjuer att det finns planer på att utöka omfattningen av den förebyggande verksamhetens förekomst i handlingsprogrammet till nästkommande planperiod. Anledning till detta uppges vara att redogörelserna för verksamheten upplevs vara kortfattade i handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet gör gällande att det årligen ska utarbetas en tillsynsplan som anger förbundets planering och prioritering av tillsynsobjekt. Det framgår även att en tillsyn kan initieras utifrån andra behov, till exempel baserat på erfarenheter från räddningsinsatser eller tips från allmänheten. Avseende farliga verksamheter ska verksamheternas riskanalyser samt deras egen förmåga att förebygga olyckor och begränsa dess konsekvenser granskas.

Handlingsprogrammet anger tre övergripande mål:

- AVRF skyddar liv och hälsa samt egendom och miljö.
- AVRF är en attraktiv arbetsgivare.
- AVRF hushåller med resurser.

De övergripande målen har målvärden för år 2027. Av handlingsprogrammet framgår strategier för att uppnå de övergripande målen och för att åstadkomma utveckling i indikatorerna.

Till de övergripande målen anges det även underställda effektmål.

Enligt styrmodellen ska handlingsprogrammet brytas ner i årliga verksamhetsplaner. Verksamhetsplanen ska utarbetas genom omvärldsbevakning och dialog i förbundets ledningsgrupp. Av planen ska bland annat förbundets årliga resultatmål framgå. Resultatmålen ska bidra till utvecklingen av de övergripande målen och indikatorerna i handlingsprogrammet.

Respektive avdelning ska utarbeta en genomförandeplan innehållande aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelse och till förbundets grunduppdrag. Av räddningstjänsts- respektive myndighetsavdelningens genomförandeplan framgår aktiviteter för måluppfyllelse, funktion ansvarig för genomförande samt tidplan.

Styrmodellen gör gällande att förbundsdirektören ska följa upp ekonomi och verksamhet månatligen. Vid avvikelser ska åtgärder vidtas för att komma till rätta med avvikelserna. I samband med tertialuppföljningar ska förbundsdirektören initiera utarbetandet av en handlingsplan om de tidigare vidtagna åtgärderna inte bedöms vara tillräckliga.

⁴ Förbundsdirektionen 2024-02-22, § 3

⁵ Gäller för åren 2024–2027

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det finns ett aktuellt handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och handlingsprogram för räddningstjänst enligt LSO.

Vår bedömning baseras på att förbundsdirektionen har fastställt ett handlingsprogram för förbundets arbete⁶ enligt LSO samt för den förebyggande verksamheten.

Avsikten är att handlingsprogrammet avseende för den förebyggande verksamheten ska utvecklas till nästa mandatperiod, vilket vi anser är positivt.

3.3 Tillsynprocessen

3.3.1 Förutsättningarna för tillsynsarbetet

Skilda former för tillsyn

Det beskrivs vid intervju att tillsyn i förbundet sker utifrån två anledningar:

- 1) Planerad tillsyn enligt MSB:s föreskrifter och allmänna råd samt lokal kännedom om risker.
- 2) Uppmärksammade förhållanden som anmäls av operativ personal eller av allmänheten.

MSB:s föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO gör gällande för byggnader och andra anläggningar som generellt sett har en stor risk för brand. Enligt föreskrifterna ska kommunen även identifiera och ha en planering för tillsynen av andra byggnader och anläggningar utifrån sin kunskap om lokala förhållanden. Vid intervju beskrivs att byggnaderna och anläggningarna som anges i MSB:s föreskrifter inte helt överensstämmer med förbundets egen riskvärdering. Exempel på detta beskrivs vara byggnader där det bedrivs verksamhet enligt Skollag (2010:800), med undantag för kommunal vuxenutbildning. Även om detta anges av MSB som byggnader med, generellt sett, hög risk för brand delar inte förbundet denna bedömning fullt ut.

Inom myndighetsavdelningen finns en arbetsgrupp med fokus på tillsyn, vilka har arbetat fram ett vägledande underlag inför planering av tillsyner. Av minnesanteckningarna⁷ från gruppens möte framgår att de har utarbetat en vägledning⁸ för tillsynsintervall baserat på verksamhetstyp. Av vägledningen framgår att intervallet kan anpassas i det enskilda fallet beroende på förutsättning. Det framförs i faktakontrollen att MSB:s tillsynsföreskrift gör gällande att tillsyn ska ske med tidsintervall på som mest sex år. Det uppges att gruppen resonerade sig fram till andra lämpliga intervall för tillsyner. Vägledningen beskrivs som en form av riskbedömning och ett stöd i planeringsarbetet.

---

⁶ Gäller för åren 2024–2027

⁷ 2024-03-14

⁸ Datering saknas

2025-05-07

Det uppges vid intervju att förbundet inte fastställt kriterier för prioritering av tillsyn. Värderingen för tillsyn enligt LSO uppges utgå från MSB:s föreskrifter. Det beskrivs att det har utarbetats en egen modell/mall för värdering av inrapporterade händelser som testas av verksamheten vid granskningens genomförande.

Avseende LBE anges det i tillsynsplanen att förbundet eftersträvar att genomföra en tillsyn halvvägs in i tillståndstiden för brandfarliga och explosiva varor.

Resurser för att utöva tillsyn

Det uppges vid intervju att förbundet har en stor tillsynsskuld. Det beskrivs att det genomförts ett lågt antal tillsyner under tidigare år. Det uppges att det finns ett flertal objekt som inte tillsynats på flera år. I samband med faktakontroller understryks att MSB:s föreskrift och vägledning publicerades under 2021, varav det är felaktigt att benämna det som tillsynsskuld.

Det pågår ett arbete under 2025 med att prioritera verksamheter som inte har haft tillsyn på länge. Det pågår även ett arbete med att komplettera och sammanställa ett register över tillsynsobjekt. Det beskrivs vid intervju att arbetet syftar till att systematisera tillsynsarbetet sett till riskinventering, riskvärdering, prioritering, genomförande och uppföljning.

Vid intervju framgår att det bedöms på längre sikt finnas totalt sett tillräckliga resurser inom förbundet för att fullgöra de lagstadgade tillsynsuppdragen. Det beskrivs att det finns en balans mellan resurser och antal identifierade tillsynsobjekt. Detta förutsätter dock att tillsynsskulden "hämtas i kapp" samt att arbetet med tillsyn ytterligare systematiseras.

Vi har i samband med denna granskning tagit del av ett arbetsdokument innehållande en beräkning av balansen mellan tillgängliga resurser och beräknad tid för avdelningens uppdrag. Enligt beräkningen för 2025 finns det ett överskott av personella resurser med 458 timmar. Det framförs i faktakontrollen att detta är ett arbetsdokument och inte ett slutgiltigt resultat. Det anges att det således inte finns ett överskott av tid.

3.3.2 Utförande av tillsyn

Allmänt

Det beskrivs att det finns skilda förutsättningar för det förebyggande arbete som bedrivs i samverkan med medlemskommunernas respektive bygg- och miljöverksamheter. I intervju framgår att förbundet har tillgång till Alingsås kommuns verksamhetssystem, vilket medför att förbundet själva kan ta del av bygglovshandlingar för planering av tillsyn. För att ta del av handlingar från Vårgårda kommun begär förbundets handläggare ut handlingar från tjänstepersoner i kommunen. Det beskrivs vid intervju att samarbetet fungerar bra mellan förbundet och Vårgårda kommun men om de hade direkt tillgång till handlingar skulle det underlätta processen.

3.3.2.1 LSO

Vi har tagit del av en instruktion för tillsyn enligt LSO⁹ som riktar sig till brandinspektörer. Instruktionen redogör för tillsynsprocessens olika steg.

Instruktionen beskriver att tillsynsärenden inleds via planerat tillsyn (beting), via en händelse eller inkommen ansökan/anmälan. Beting skapas i samband med planering inför kommande års tillsyn.

Enligt instruktionen ska handlingar som skickas från avdelningen kvalitetsgranskas av en kollega. Vid känsliga och särskilt svåra ärenden är det avdelningschef som är beslutsfattare för LSO enligt delegationsordningen. Därutöver har brandinspektörer olika delegationer gällande tillsyn enligt LSO i delegationsordningen.

Det framgår av instruktionen att datum för slutförande av åtgärder bestäms i samband med att utarbetande av föreläggande. Uppföljningen ska ske någon gång under de kommande tolv månaderna. Brandinspektörer ska registrera uppföljningen i förbudets verksamhetssystem. Händelser i verksamhetssystemet är synliga för alla med tillgång till systemet. Verksamhetssystemet har dock inte möjlighet att skicka notiser till ansvarig brandinspektör. Ansvarig person uppmanas i instruktionen att skapa en påminnelse i kalendern.

Vi har tagit del av en checklista för tillsyn enligt LSO. Checklistan består av ett flertal frågor kopplat till områdena ansvar och organisation, brandskyddspolicy, utbildning och övning, brandskyddsregler, dokumentation, kontroll och uppföljning, faktiskt brandskydd, brands uppkomst, spridning av brand, larm, sprinkler, nödbelysning, brandgasevakuerings samt släckutrustning.

3.3.2.2 LBE

Det uppges vid intervju att förbundet använder sig av sidorna 70–74 i MSB:s handbok "Hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer" vid tillsyn på bensinstationer. Handboken innehåller en checklista, vilken består av ett flertal frågor kopplat till områdena tillstånd enligt LBE, personal, föreståndare, instruktioner, cisterner och rörledningar, explosionsskyddsdokumentation samt ett flertal områden avseende teknisk kontroll.

Vi har tagit del av en checklista för tillsyn enligt LBE. Checklistan består av ett flertal frågor kopplat till områdena produktval, riskhantering, förvaring, farligt avfall samt beredskap. Vi har inte noterat att det finns en motsvarande process för LBE gällande kvalitetsgranskning av LSO-ärenden som går ut från avledningen.

Som det tidigare har nämnts under avsnittet 3.2.2.1 har avdelningschefen delegation att fatta beslut i känsligt och svåra ärenden enligt delegationsordningen. Därutöver har brandinspektörer olika delegationer gällande tillsyn enligt LBE i delegationsordningen.

---

⁹ Datering saknas

3.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis finns en dokumenterad process för riskinventering och analys av risker.

Vår bedömning baseras på att det saknas en fullständig förteckning av tillsynsobjekt med tillhörande riksinventering och analys av risker. Vi kan även konstatera att detta arbete pågår.

Vår bedömning är att det endast delvis finns tydliga kriterier för hur prioritering av tillsynsärenden sker.

Vår bedömning baseras på att det sker en prioritering baserat på MSB:s föreskrifter och lokal kunskap. Vi kan dock konstatera att det i dagsläget inte finns fastställda och dokumenterade kriterier för prioritering av tillsynsärenden inom förbundet.

Vår bedömning är att det endast delvis finns tillräckligt med resurser för att fullgöra de lagstadgade tillsynsuppdragen.

Vår bedömning baseras på att det för närvarande finns en tillsynsskuld. När tillsynsskulden är upparbetad är verksamhetens bedömning att det då finns tillräckligt med resurser. Vi kan dock konstatera att det finns behov att formalisera och systematisera delar av arbetet för att kunna nyttja resurserna på ett effektivt sätt.

Vår bedömning är att direktionen endast delvis säkerställt en styrning av remiss- och tillsynsarbetet genom mål och dokumenterade rutiner.

Vår bedömning baseras på att det finns en instruktion för tillsyn enligt LSO som riktar sig till brandsinspektörer. Vi kan även konstatera att det finns checklistor som kan användas vid tillsyn enligt både LSO och LBE. Vi bedömer att det finns behov av att formalisera flera delar av tillsynsarbetet, till exempel riskinventering, riskanalys och prioritering av tillsynsärenden samt mål för tillsynsarbetet.

Vi bedömer att det finns en tillsynsskuld.

Våra iakttagelser gör gällande för att förbundet har en tillsynsskuld.

3.4 Uppföljning

3.4.1 Planering och uppföljning av tillsyn under 2024

Planering

Tillsynsplan 2024¹⁰ gör gällande att förbundet har identifierat 429 verksamheter som ska vara föremål för tillsyn. Det beskrivs i tillsynsplanen att samtliga tillsynsobjekt har ett tillsynsintervall på sex år. Det kan dock justeras på enskilda objekt där detta bedöms skäligt.

Tillsynsplan för 2024 gör gällande att verksamheten bedömer att det är möjligt att genomföra tillsyn på 81 verksamheter enligt 5 kap. 1 § LSO under 2025. Det beskrivs att bedömningen är baseras på tillgång till personal och hänsyn till andra arbetsuppgifter.

Avseende LBE anges det i tillsynsplanen att förbundet eftersträvar att genomföra en tillsyn halvvägs in i tillståndstiden för brandfarliga och explosiva varor. Under 2023 genomförde verksamheten en kartläggning och identifierade 166 verksamheter som ska vara föremål för tillsyn enligt föreskrift. Det anges att det planeras att genomföras tillsyn på 16 verksamheter under 2024.

Det framgår även av tillsynsplanen att det, så långt det är lämpligt, även ska genomföras en tillsyn enligt LSO i samband med att det genomförs tillsyn enligt LBE.

Enligt myndighetsavdelningens genomförandeplan för 2024 framgår att brandinspektör skulle utarbeta ett koncept för tillsyn på förskolor för operativ personal. Det beskrivs vid intervju att det finns en ambition om att involvera hela förbundet i arbetet med tillsyn i syfte att främja det förebyggande arbetet. Det framförs att till exempel förbundets operativa personal erhåller ändamålsenlig information som kan användas till riskinventering och riskanalys kopplat till tillsyn.

Uppföljning på verksamhetsnivå

Det uppges vid intervju att det inte finns någon exakt sammanställning av fördelningen mellan planerad tillsyn och tillsyn till följd av inrapporterade händelser. Det framförs dock att verksamheten beräknar att ungefär 80 procent av förbundets tillsyn är planerad. Vi har tagit del av ett arbetsdokument som redogör för antalet inrapporterade uppmärksammande förhållanden.

Vid intervju framförs att det sker en månatlig avstämning mellan chef för myndighetsavdelningen och förbundsdirektören i samband med ledningsgruppsmöten. Vid avstämningarna följer förbundsdirektören upp statistik avseende genomförd tillsyn. Det beskrivs att det som följs upp är bland annat vad som startats, vad som avslutats samt beslut om förelägganden.

Vi har tagit del av en sammanställning per helår. Det beskrivs vid intervju att sammanställningen använts för uppföljning av arbetet på verksamhetsnivå. Av

---

¹⁰ Förbundsdirektör 2023-12-07, § 31

2025-05-07

uppföljningen framgår till exempel antal planerade jämförelser för året i jämförelse med antal faktiskt genomförda. Vid uppföljningen framgår även faktureringsgraden.

Förbundsdirektionens uppföljning

Det uppges vid intervju att direktionen följer upp arbetet med tillsyn i samband med de ordinarie verksamhetsuppföljarna per tertial, det vill säga per sista april, per sista augusti och per sista december.

Förbundsdirektionen har följt upp verksamheten och det arbete som planeras/ genomförts för måluppfyllelse genom uppföljning och prognos per den 30 april 2024¹¹.

Av förbundsdirektionens delårsbokslut 2024¹² framgår bland annat status för effektmål och indikatorer per den 31 augusti. Det framgår även antal tillsyner enligt LSO, respektive LBE som genomförts till och med den sista augusti. Prognos för helår är att förbundet kommer att uppnå målet för antalet tillsyner enligt LBE men inte för tillsyner enligt LSO.

Det beskrivs i delårsbokslut 2024 att tillsynsverksamheten förlorat resurser till följd av personalomsättning och organisatoriska förändringar under årets andra kvartal. Det uppges att verksamheten prövat ett koncept under hösten där operativ personal som visat intresse för tillsyner, får vara behjälpliga med tillsyn på objekt av enklare karaktär. Ett antal brandmän har fått en mindre introduktion och erbjuds möjlighet att gå bredvid en brandinspektör innan de genomför tillsyn på egen hand. Det framförs även att det genomförts ett flertal tillsyner med anledning av uppmärksammade förhållanden. Tillsynerna ska varit tidskrävande och vara delvis utanför den fastställda tillsynsplanen.

Förbundsdirektionens årsredovisning 2024¹³ gör bland annat gällande för antal genomförda tillsyner enligt LSO, respektive LBE som utförts under året. Det beskrivs att mål för förbundets tillsyn var att genomföra totalt 97 tillsyner, fördelat på 81 tillsyner enligt LSO och 16 tillsyner enligt LBE. Antalet LSO-tillsyner som utfördes var 70 och antalet LBE var nio. Det uppges att tillsyner med anledning av uppmärksammade förhållanden var tvungen att prioriteras under året.

Det framgår av årsredovisningen att det bedrivits ett arbete under året för att effektivisera tillsynsprocessen samt att säkerställa debitering i samband med tillsyn. Kontroll av nedlagd tid ska ske i samband med fakturering efter genomförd tillsyn. Detta ska genomföras av avdelningschef som attesterar och avser samtliga utgående fakturor.

Enligt årsredovisningen genomförs brandskyddskontroller återigen i förbundets regi efter att ha varit utlagt på entreprenad under drygt ett år. Det beskrivs att entreprenör inte fullföljt sitt uppdrag, vilket har medfört ett stort behov av att komma i kapp med delar av arbetet som inte blivit utfört. Arbetet ska bedrivas med hjälp av annan räddningstjänst under 2025.

¹¹ Förbundsdirektionen 2024-05-30, § 14

¹² Förbundsdirektionen 2024-10-04, § 21

¹³ Förbundsdirektionen 2025-02-20, § 2

Det framförs i faktakontrollen att förbundsdirektionen muntligt informerats om väsentlig information på ett kontinuerligt basis. Det framförs även att de förtroendevalda upplever att informationen som framkommer är fullgod. Förtroendevalda har inte heller efterfrågat ytterligare information.

3.4.2 Arbete med internkontrollplan

Förbundets internkontrollplan 2024¹⁴ består av ett flertal verksamhetsområden, däribland rättssäker handläggning inom förebyggande verksamheten. Området ska kontrolleras genom fyra kontrollmoment:

- 1) Stickprovskontroll av beslut för att bedöma om beslut motiveras med hänvisning till lagtext.
- 2) Dokumentkontroll för att bedöma om det finns rutiner för att hantera jävssituationer.
- 3) Dokumentkontroll för att bedöma om det finns rutiner för handläggning av myndighetsärenden inom förebyggande verksamheten.
- 4) Stickprovskontroll för att bedöma om beslut fattas i enlighet med delegationsordningen.

Det anges i planen att chef för myndighetsavdelningen är ansvarig för kontrollmomenten. Det framgår vidare att området ska följas upp i samband verksamhetsuppföljning per tertial 1.

Det framgår av uppföljning vid tertial 1¹⁵ att lagrumshänvisningarna bedöms vara godtagbara. Det beskrivs dock att besluten, generellt sett, inte är helt enhetligt utformade. I samtliga tillsynsbeslut finns det laghänvisning i någon mån, dock på olika ställen. I tillståndsärenden saknas laghänvisning. Utifrån resultatet av kontrollmomenten lämnades ett flertal förbättringsförslag, däribland att skapa mallar i verksamhetssystemet som innehåller samtliga rubriker och generiska texter som alltid ska finnas i beslutet.

Det framgår kopplat till kontrollmoment 2 att det inte finns ett dokument som stödjer cheferna i hanteringen av jäv. Förslag till förbättringsåtgärd är att komplettera riktlinjen för mutor och jäv med en rutin för hantering av jäv och/eller mutor.

Avseende kontrollmoment 3 framförs det att myndighetsavdelningen utarbetat en instruktion som beskriver handläggandeprocessen från början till slut. Det uppges att inspektörer anger att de arbetar enligt processen samt att dokumentet finns tillgängligt för alla medarbetare som berörs av processen. Förslag till förbättring är att instruktionen kan kompletteras med en lista på formuleringar som vanligen används i beslut, både vad gäller beslut om föreläggande och beslut om avslut.

¹⁴ Förbundsdirektionen 2023-12-07, § 32

¹⁵ Förbundsdirektionen 2024-05-30, §15

Kontroll 4, om beslut fattas i enlighet med delegationsordningen, påvisade att samtliga ärenden som granskats har beslutats av rätt delegat enligt delegationsordningen. Det angivna förslaget till förbättringsåtgärd var en årlig revidering av delegationsordningen med inkludering av förebyggande verksamheten för att bibehålla nivån.

3.4.3 Bedömning

Vår bedömning är att handlingsprogrammet har följts upp.

Vår bedömning baseras på den uppföljning förbundsledningen genomför per tertiäl. Vi kan konstatera att förbundsledningen bland annat följer upp väsentliga händelser inom förbundet, utförande av grunduppdrag, måluppfyllelse samt tillsynsplan.

Vår bedömning är att det endast delvis finns en tydlig planering och uppföljning av verksamheten vad avser det operativa och förebyggande tillsynsarbetet.

Vår bedömning baseras på att det finns en fastställd tillsynsplan som anger mål för antal tillsyner enligt LSO, respektive LBE. Vi kan konstatera att förbundsledningen följer upp måluppfyllelsen kring tillsyner i samband med ordinarie verksamhetsuppföljningen. Vår granskning påvisar att det även sker en tätare uppföljning på verksamhetsnivå. Som tidigare nämnt anser vi att det finns ett behov av att formalisera flera delar av tillsynsarbetet, till exempel riskinventering, riskanalys och prioritering av tillsynsärenden. En sådan utveckling skulle främja tydligheten i förbundets planering och uppföljning av tillsynsverksamheten.

Vår bedömning är att förbundet i allt väsentligt säkerställt former för uppföljning och återrapportering av tillsynsuppdragen.

Vår bedömning baseras på den uppföljning som sker i samband med den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Vår bedömning är att det endast delvis säkerställs tillsyn av brandskydd, farlig verksamhet, respektive hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Vår bedömning baseras bland annat på att det saknas en fullständig förteckning av samtliga tillsynsobjekt samt fastställda kriterier för prioritering. Vi baseras även vår bedömning på att det finns en tillsynsskuld. Däremot kan vi konstatera att förbundsledningen följer upp antal genomförda tillsyner. Förbundsledningen följer även upp antal planerade tillsyner jämfört med tillsyn med anledning av uppmärksammade förhållanden.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, genomförande, uppföljning och kontroll av tillsynsuppdragen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att direktionen endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning, genomförande, uppföljning och kontroll av tillsynsuppdragen.

Vi bedömer att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning, vilken anges i bland annat förbundsordningen, verksamhetsplan och delegationsordningen. Vi kan även konstatera att det finns ett fastställt handlingsprogram för förbundets arbete enligt LSO samt för den förebyggande verksamheten. Vi ser positivt på avsikten att utveckla handlingsprogrammets redogörelser för den förebyggande verksamheten.

Vår bedömning är att det finns brister i tillsynsverksamheten och vi bedömer att det finns ett behov av att formalisera och systematisera delar av tillsynsverksamheten. Detta avser till exempel processerna för riskinventering, riskanalys och prioritering av tillsynsärenden samt mål för tillsynsarbetet. Vi ser främst ett behov av detta med anledning för att kunna nyttja resurserna på ett effektivt sätt samt för att kunna säkerställa en god kvalitet i utförandet. En utveckling i denna riktning skulle även främja möjligheterna tydligare planering och uppföljning av tillsynsverksamheten.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi förbundsdirektionen att:

- Tillse att det finns en dokumenterad process för riskinventering och analys av risker.
- Säkerställa efterlevnad till fastställda processer enligt ovan.
- Tillse att tillsynsplanen innehåller samtliga objekt som är föremål för tillsyn.
- Tillse att det finns tydliga kriterier för hur prioritering av tillsynsärenden sker.
- Säkerställa att handlingsprogrammets delar avseende tillsyn och den förebyggande verksamheten utvecklas i den utsträckning verksamheten bedömer nödvändig för ändamålsenlig planering och uppföljning inom området.
- Tydliggöra processen för planering och uppföljning av verksamheten vad avser det operativa och förebyggande tillsynsarbetet.
- Säkerställa att tillsynsskulden minskar.

Alingsås Vårgårda räddningstjänstförbund
Granskning av genomförande av tillsynsuppdrag

2025-05-07

Datum som ovan

KPMG AB

Maria Wiksten
Verksamhetsrevisor

Liam Alldén
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.